



Arūnas Dambrauskas

UAB „Diena Media News”

Spec. korespondentas

Tel.: +370 37 210854

El. paštas: a.dambrauskas@kaunodiena.lt

Atsakymai į UAB „Diena Media News” klausimus

2025-04-01

Kontekstiniai akcentai. Redakcija yra gavusi skundų dėl asociacijos „Kraštovaizdis“ veiklos, kuri, kaip teigiama, trukdo vėjo jėgainių parko statybą (Alionių, Širvintų ir Zibalų sen., Širvintų r. sav. Vilniaus apskr.). Akcentuojama, kad „Kraštovaizdis“ galimai atstovauja ne viešąjį, bet grupinį interesą – minėtoje teritorijoje esančio brangaus nekilnojamojo turto savininkus. Pabrėžiama, kad vėjo jėgainių parkas, kurio įgyvendinimui trukdo galimai manipuliatyvūs „Kraštovaizdžio“ vadovų veiksmai, turi strateginę reikšmę valstybei, nes stiprina energetinę nepriklausomybę.

Asociacija „Kraštovaizdis“ susipažino su Jūsų pateiktais „*kontekstiniais akcentais*“ ir atsakingai pareiškia, kad jie **neatitinka tikrovės**. Jūsų pateikti teiginiai yra platinami išimtinai Vėjo elektrinių vystytojų. Tuos pačius teiginius jų prašymu cituoja ir žiniasklaidos priemonės, šiuo atveju ir jūs - „Kauno diena“.

Tai, kad Asociacija „Kraštovaizdis“ atstovauja ne jūsų įvertintą grupę „*minėtoje teritorijoje esančio brangaus nekilnojamojo turto savininkus*“, o visuomenę, **pripažino teismas**, priimdamas sprendimą atitinkamoje byloje. Teismas konstatavo, kad:



10. Išanalizavus bylos šalių argumentus ir atsikirtimus, išsakytus dėl preliminarus ieškinio pagrįstumo, konstatuotina, kad egzistuoja pakankamas pagrindas ieškinį palikti nenagrinėtą dėl to, kad juo siekiama pakenti atsakovės asociacijos „Kraštovaizdis“ veiklai.
11. Visų pirma, ieškovės pareikštas ieškinys neabejotinai sukuria atsakovams spaudimą – jie turi skirti bylinėjimuisi ne tik finansus, bet ir laiką. Ieškinys yra pareikštas išimtinai dėl atsakovės asociacijos „Kraštovaizdis“ vykdomos veiklos. Iš ieškinio turinio akivaizdu, kad ieškovės netenkina atsakovės aktyvus veikimas, kai asociacija reiškia valstybės ir savivaldybės institucijoms, kitiems asmenims abejones trečiojo asmens UAB „Žalia žemė“ vykdomo vėjo elektrinių parko projekto įgyvendinimo procedūrų tinkamumo, kitų su tuo susijusių aplinkybių. Akcentuodama atsakovų veiklos pobūdį, ieškovė ignoruoja faktą, kad kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę ginti savo interesus, susijusius su ginčo projektu, teisės aktuose nustatyta tvarka. Vien dėl to, kad atsakovai nepritaria projektui ir atsakovė asociacija „Kraštovaizdis“ šiuo klausimu veikia aktyviai, atsakovų veikla negali būti ribojama. Atsakovai iš esmės pagrįstai teigia, kad ieškinys turi atgrasomojo poveikio požymių.

(Ištrauka iš 2024 m. balandžio 17 d. Vilniaus miesto apylinkės teismo priimtos nutarties <https://krastovaizdis.eu/pdf/kr81.pdf>).

Vilniaus apygardos teismas įsiteisėjusia 2024 m. birželio 13 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2S-1328-794/2024 atmetė ieškovės UAB „Evecon“ atskirąjį skundą ir paliko nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2024 m. balandžio 17 d. nutartį, kuria teismas tenkino atsakovų asociacijos „Kraštovaizdis“ ir Teisučio Budos prašymą ir ieškovės UAB „Evecon“ ieškinį paliko nenagrinėtą:

„Visų pirma, ieškovės pareikštas ieškinys neabejotinai sukuria atsakovams spaudimą – jie turi skirti bylinėjimuisi ne tik finansus, bet ir laiką. Ieškinys yra pareikštas išimtinai dėl atsakovės asociacijos „Kraštovaizdis“ vykdomos veiklos. Iš ieškinio turinio akivaizdu, kad ieškovės netenkina atsakovės aktyvus veikimas, kai asociacija reiškia valstybės ir savivaldybės institucijoms, kitiems asmenims abejones trečiojo asmens UAB „Žalia žemė“ vykdomo vėjo elektrinių parko projekto įgyvendinimo procedūrų tinkamumo, kitų su tuo susijusių aplinkybių. Akcentuodama atsakovų veiklos pobūdį, ieškovė ignoruoja faktą, kad kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę ginti savo interesus, susijusius su ginčo projektu, teisės aktuose nustatyta tvarka. Vien dėl to, kad atsakovai nepritaria projektui ir atsakovė asociacija



„Kraštovaizdis“ šiuo klausimu veikia aktyviai, atsakovų veikla negali būti ribojama. Atsakovai iš esmės pagrįstai teigia, kad **ieškinys turi atgrasomojo poveikio požymių.**

Preliminariai įvertinus ieškovės pateiktus argumentus, kuriais įmonė grindžia šį reikalavimą ir jo apimtį, **darytina išvada, kad toks reikalavimas pareikštas ne siekiant realiai apginti ieškovės teises, bet bauginti atsakovus.**

Trečia, **nesąžiningą ieškovės tikslų pobūdį preliminariai rodo ir aplinkybė, kurią išskiria atsakovai, kad ieškinys pareikštas tuo metu, kai atsakovai turėjo teisę teikti siūlymus dėl poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos.** Įvertinus tai, kad ieškovė reiškia nepasitenkinimą atsakovų veikla, galima pagrįstai numanyti, **jog ieškiniu ieškovė siekė atgrasyti atsakovus nuo pastabų dėl ataskaitos reiškimo, ir kad šio momento sutaptis nėra atsitiktinė.**“

Su visu teismo nutarties tekstu galima susipažinti paspaudus nuorodą: <https://www.krastovaizdis.eu/pdf/kr101.pdf> . Taigi Asociacijos gautas **vėjo elektrinių vystytojų inicijuotas ieškinys teismo buvo pripažintas SLAPP ieškiniu, t. y. siekiančiu daryti poveikį ir įbauginti visuomenę.**

Atkreipiame dėmesį, kad mes dėl vėjo energetikos reikšmės niekada nesame abejoję ar pasisakę neigiamai. Neprieštaraujame ir vėjo elektrinių statybai, tačiau vietos gyventojai nori, kad šios vėjo elektrinės nepažeistų jų interesų ir kad nebūtų daroma žala aplinkai. Tokie yra paprasti žmonių pageidavimai. Aplinkos išsaugojimas yra įtvirtintas kaip siekis Konstitucijoje, todėl nėra nieko blogo, kad visuomenė to ir siekia. Visi kiti vėjo elektrinių vystytojų platinami teiginiai ir epitetai neturi nieko bendra su asociacija ir jos veikla, nebent vystytojai taip išreiškia savo nepasitenkinimą Asociacijos aktyviais veiksmais, ką konstatavo teismas:

„**Ieškinys yra pareikštas išimtinai dėl atsakovės asociacijos „Kraštovaizdis“ vykdomos veiklos. Iš ieškinio turinio akivaizdu, kad ieškovės netenkina atsakovės aktyvus veikimas, kai asociacija reiškia valstybės ir savivaldybės institucijoms, kitiems asmenims abejones trečiojo asmens UAB „Žalia žemė“ vykdomo vėjo elektrinių parko projekto įgyvendinimo procedūrų tinkamumo, kitų su tuo susijusių aplinkybių.**“



Prašau atsakyti į klausimus, pateikti informaciją, komentarus. 1. Apibūdinkite, asociacijos „Kraštovaizdis“ veiklą: kas vadovauja, ar vadovai turi brangaus nekilnojamojo turto Širvintų rajone, kokiu tikslu susikūrė asociacija „Kraštovaizdis“ ir kieno interesus siekia atstovauti.

Asociacija „Kraštovaizdis“ šiuo metu atstovauja 253 žmonių. Pagrindinis tikslas - jos interesus - yra aplinkosauga ir vietos gyventojų interesų apsauga. Visiems asociacijos nariams, įskaitant ir vadovams, Širvintų rajono gamta yra vertybė ir neįkainojamas turtas, ir būtent dėl jos (gamtos) išsaugojimo vykdoma visa asociacijos veikla. Šiuo metu asociacijai vadovauja Teisutis Buda.

2. Ar asociacijos veikloje kaip nors dalyvauja (yra dalyvavęs) buvęs Aplinkos ministerijos kancleris, anot VTEK, viešuosius ir privačius interesus supainiojęs Robertas Klovas?

Advokatas Robertas Klovas asociacijos veikloje nedalyvauja. Jis yra atstovavęs Asociaciją byloje, kurioje Asociacijai vėjo elektrinių vystytojų pateiktas ieškinys buvo pripažintas SLAPP ieškiniu. Plačiau apie šią bylą jau atsakėme anksčiau.

Apie tai, ar Robertas Klovas yra buvęs Aplinkos ministerijos kancleris, informacijos neturime. Manome, kad jūs galite apie tai paklausti paties advokato. Laikomės nuomonės, kad klausimai dėl trečiųjų asmenų praeities ir aplinkybių turėtų būti skirti ne Asociacijai, nes Asociacija nekaupia ir neteikia informacijos apie kitų asmenų praeitį.

3. Kaip pakomentuotumėte bendruomenės „Ažuolas“ prielaidas, kad „Kraštovaizdis“ siekia ginti ne viešąjį interesą, bet veikia prieš jį, tai yra aptarnauja privatų interesą – aptariamose teritorijose esančio brangaus nekilnojamojo turto savininkų grupės poreikius?



Esame susipažinę su asociacijos „Ažuolas“ prielaidomis. Šios prielaidos neatitinka tikrovės ir pati asociacija „Ažuolas“ jų pagrįsti negali. Jūsų pateiktos (Asociacijos „Ažuolas“ skelbiamos) prielaidos vertintinos, kaip skleidžiama melaginga informacija, kurią išnaudoja vėjo elektrinių vystytojai, cituodami šiuo teiginius susitikimuose, pateikia žiniasklaidos priemonės, šiuo atveju ir Jums.

4. *Komentarą dėl paukščių „Kauno dieniai“ pateikę ornitologai tvirtina, kad su PAV išvadomis nesutinkančio „Kraštovaizdžio“ teiginiai, „kad mes radome žymiai daugiau lizdų“ ir kad neva buvo neištirta dalis teritorijos, yra piktavališkai klaidinantys. Klausimas: ar jūs pateikėte ar dar planuojate pateikti konkrečius faktus apie aptiktas paukščių buveines, kitas gamtines vertybes – tiksliai vietų koordinatas ir pan.?*

Jūsų paminėti, tačiau nenurodyti ornitologai, kurie neva teigia, kad Asociacijos pateiktos pastabos dėl lizdų ir teritorijos ištyrimo yra „piktavališkai klaidinantys“ galimai nėra susipažinę su visa Asociacijos pateikta informacija, kurią galima rasti tarp Vėjo elektrinių vystytojamas pateiktų pastabų:

<https://drive.google.com/drive/folders/1UaZmLLO025uGsFEWLMrEK4n4C0AB8GgG>

Patogumo dėlei, pateikiame trumpą ištrauką iš Asociacijos pateiktų pastabų:

„Tyrimų ataskaitoje pateikta klaidinga informacija apie 29 lizdų statusą. Žr. lentelę žemiau. Lizdų tikrinimą atlikę asmenys neturi reikiamų žinių, kaip nustatomas lizdo užimtumas. Jie nežino plėšriųjų paukščių tyrimų metodikų, todėl nesėkmingai perėjusių paukščių, net naujai sukrautus lizdus klaidingai priskyrė neužimtiems. Tikrindami lizdus jie, tikėtina, nenaudojo drono, nelipo prie lizdų, todėl jų vertinimai neatitinka tikrovės.“

„VE parko teritoriją tyrusiems akivaizdžiai pristigo profesionalumo. Pavyzdžiui, per 2023-24 metus į SRIS įvestų mažųjų erelių rėksnių lizdai tikrinti balandžio 11, 12 d., kai dalis šių paukščių dar būna negrižę iš žiemoviečių.“



„skubėta daryti išvadas, kad lizdai neužimti arba, be papildomų patikrinimų birželio, liepos mėnesiais, skubėta į SRIS įvesti naujus stebėjimus, kad tai suopiu užimti lizdai.“

„Nepaisant ankstesnei PAV ataskaitai pateiktų pastabų, už teritorijos paukščių tyrimus atsakinga LOD vykdė tik asociacijos samdyto ornitologo rastų ir į SRIS įvestų lizdų patikrinimą ir netyrė nepakankamai ištirtas miškų teritorijas. Atskaitos rengėjai turi tik paviršutiniškas žinias apie VE parko teritoriją ir joje gyvenančius plėšriuosius paukščius. **Apie 30% VE parko teritorijos tebėra netirta arba nepakankamai ištirta. Tai, patvirtina asociacijos samdyto ornitologo tęsiamo teritorijos tyrimo rezultatai. Nuo 2024-07-24 d. jis surado ir SRIS įvedė naujus 7 mažojo erelio rėksnio, 1 juodojo gandro ir 5 suopio lizdus. Dar 4 lizdai neįvesti į SRIS, nes nepavyko patikimai nustatyti juos naudojusią paukščių rūšies.**

Galimo neigiamo poveikio įvertinimas paukščiams atliktas remiantis klaidingais lizdų tikrinimo rezultatais, neturint objektyvių duomenų apie plėšriųjų paukščių lizdavietes ir kaip jie naudoja teritoriją“.

Su 2024-11-19 asociacijos pateiktomis pastabomis galima susipažinti čia <https://krastovaizdis.eu/pdf/kr139.pdf> (pastabos ornitologinei daliai yra 92-140 psl.) Ankstesnės, 2024 m. kovo 12 d. Asociacijos pateiktos pastabos, į daugelį kurių atsižvelgta nebuvo, nepateikus motyvų, yra viešai prieinamos čia: <https://krastovaizdis.eu/pdf/kr67.pdf>.

Pažymime, kad norint įkelti lizdą į SRIS (Saugomų Rūšių Informacinę Sistemą), ornitologas turi laikytis teisės aktų nustatytų reikalavimų ir atlikti visus būtinus veiksmus. Lizdas gali būti įkeltas į SRIS tik tuo atveju, **jei jis atitinka visus reikiamus požymius.** Dėl šios priežasties ornitologai turi grįžti prie tų pačių lizdų kelis kartus, kad surinktų pakankamai duomenų ir įsitikintų, jog lizdas atitinka nustatytus kriterijus.



Kai lizdas yra įkeltas į sistemą, VSTT specialistai vertina pateiktą informaciją, kad **įsitikintų, jog ji atitinka visus reikalavimus ir patikimai nustatyta lizdą užėmusio paukščio rūšis**. Be to, kiti ornitologai, turintys prieigą prie šios informacijos, gali peržiūrėti ir, jei reikia, patikrinti šiuos lizdus dar kartą, kad būtų užtikrintas duomenų tikslumas ir patikimumas. Taigi, **neįmanoma į SRIS įregistruoti tikrovės neatitinkančių, nepakankamais įrodymais pagrįstų ir neegzistuojančių lizdų**. Be to, neturime informacijos, kad patys vėjo elektrinių vystytojai ar jūsų kalbinti ornitologai būtų pateikę paraiškas dėl lizdų išbraukimo iš registro. Kviečiame jus atvykti į Širvintų kraštą, kad galėtumėme parodyti tuos lizdus, o jūs savo akimis pamatytumėte. Taip pat siūlome kreiptis į VSTT, kuri gali pateikti tikslią informaciją kada, kiek ir kokių paukščių lizdus planuojamo VE parko Širvintų r. sav. teritorijoje į SRIS įvedė asociacijos samdytas ornitologas. Jeigu turite papildomos objektyvios informacijos, prašome šia informacija su mumis pasidalinti.

Jei asociacijos ornitologas į SRIS įveda melagingą informaciją apie lizdus, siūlome pasidomėti, kodėl vietoje vertintų 117 VE vietų paskutinėje poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje liko 34 planuojamos VE vietos,

5. Informuokite, koks ornitologas atliko tyrimą, kuriuo remiantis „Kraštovaizdis“ tvirtina, kad yra žymiai daugiau lizdų nei nurodyta PAV?

Visi jūsų prašomi duomenys jau buvo paviešinti ir pateikti pastabose PAV ataskaitai, kadangi Asociacijos samdytas ornitologas yra davęs sutikimą tuos duomenis viešinti. Taigi, nėra kliūčių išsiaiškinti jo duomenis. Nuorodos į Asociacijos pateiktas pastabas yra pateiktos aukščiau. **Tikimės, kad savo straipsnyje atskleisite ir jūsų kalbintų ornitologų, davusių keistas pastabas, tapatybes. Tai būtų objektyvu.**

6. Jei aptariama tema turite papildomos svarbios ir aktualios informacijos, komentary, pastebėjimų, prašome pateikti.



Papildomai norime informuoti apie SLAPP ieškinį, apie kurį jau esame užsiminę ankstesniuose klausimuose. Su visu teismo sprendimu galima susipažinti čia:

<https://krastovaizdis.eu/pdf/kr81.pdf>

<https://www.krastovaizdis.eu/pdf/kr101.pdf>.

Pabrėžiame, kad tikimės **objektyvaus ir visapusiško** jūsų straipsnio, kuris nebūtų grindžiamas tik viena suinteresuota puse. Prašome mūsų teikiamą informaciją paskelbti visa apimtimi, nesirenkant selektyviai atskirų citatų. Jeigu žurnalistas pageidauja susipažinti su Asociacijos „Kraštovaizdis“ nariais, galime organizuoti susitikimą, kad galėtumėte įsitikinti, kad jums pateikti skundai ir kaltinimai mūsų Asociacijai yra iš piršto laužti. Galėsite įsitikinti, kad Asociaciją sudaro paprasti žmonės, mylintys savo kraštą. Todėl prašome informuoti koku laiku jums būtų patogu mus aplankyti.

Nuoširdžiai tikimės, kad jūsų ruošiamas straipsnis nėra užsakomasis ir kad jūs nuoširdžiai domitės straipsnyje keliamais klausimais. Taip pat tikimės jūsų profesionalumo, kad jūs remsitės surinkta informacija, o ne kartosite vėjo elektrinių vystytojų jums pateiktų epitetų. Prašome visus mūsų pateiktus atsakymus išspausdinti visa apimtimi, jų neredaguojant ir neiškreipiant minties. Laukiame jūsų Širvintose, kad įsitikintumėte, jog skleidžiami gandai apie Asociaciją yra siekis mesti šešėlį ant žmonių, kurie turi patį paprasčiausią tikslą – apsaugoti gamtą, savo sveikatą ir nieko daugiau.

Elektroninio pašto adresas kontaktams: dokumentai@krastovaizdis.eu.

Pagarbiai,

Asociacijos „Kraštovaizdis“ prezidentas

Teisutis Buda